

Kestävän kehityksen toimintakertomus 2020

Etelä-Karjalan kansalaisopisto

Maire Pyykön Maisemat akvarelleilla -verkkokurssin opiskelija Sanna Pitkäsen teos

Sisällys

1 Johdanto.....	3
2 Kestävän kehityksen teemojen ilmeneminen EKKOn toiminnassa	4
2.1 Vesi-erityisteema ja tapahtumat	4
2.2 Hyvinvointi ja turvallisuus	6
2.3 Hanketyö	7
2.4 Opetus	8
3 Arviointi.....	11
3.1 Kestävä kehitys EKKOn suorituskykymittaristossa	11
3.2 Kestävän kehityksen toteutuminen opetuksessa ja arjessa	13
3.3 Opiston toimintaan hankittujen tuotteiden ympäristöystävällisyys	14
4 Kestävän kehityksen toimintasuunnitelma vuodelle 2021	14

1 Johdanto

EKKOn kestävän kehityksen toimintakertomuksessa kuvataan vuoden aikana opistossa toteutunutta kestävän kehityksen tavoitteiden mukaista toimintaa ja arvioidaan toiminnassa onnistumista. Lisäksi toimintakertomukseen sisältyy kestävän kehityksen toimintasuunnitelma seuraavalle vuodelle. Opiston kestävän kehityksen toimintakäsikirjaan on koottu yleisiä esimerkkejä kestävän kehityksen teemojen näkymisestä opiston toiminnassa ja arvioinnista. Kestävän kehityksen pysyvinä teemoina ovat edellisvuoden tavoin:

1. Vastuulliset hankinnat ja kestävä kulutus
2. Henkilöstön ja opiskelijoiden hyvinvointi
3. Monikulttuurisuus ja kansainvälisyys
4. Kulttuuriympäristö, tavat ja perinteet
5. Jätteen synnyn ehkäisy ja kierrätys
6. Energia ja vesi

Lukuvuoden 2020-2021 erityisteemana oli *vesi*, joka oli myös Suomen Luonnonsuojeluliiton teemavuoden aihe. Teemat toteutuivat opiston opetuksessa ja käytännön toiminnassa. Kestävän kehityksen koordinaattorina jatkoi kädentaito- ja taideaineiden päätoiminen opettaja Tuija Näränen. Kestävän kehityksen työryhmä kokoontui vuoden 2020 kolme kertaa.

Vuosi 2020 oli poikkeuksellinen koronaviruspandemian vuoksi. Koronavirustilanteen vuoksi lähiopetus keskeytettiin valtionneuvoston päätöksellä 16.3.-13.5.2020. Keskeytyksen ajalla joitain kursseja pidettiin etäopetuksena. Suurin osa opetuksesta kuitenkin keskeytyi. Keskeytyksen jälkeen EKKOssa toteutettiin vain muutamia pieniä kursseja lähiopetuksessa. Keskeytyksen vuoksi syyskausi 2021 suunniteltiin kaksi viikkoa pidemmäksi. Syksy päästiin toteuttamaan lähes kokonaan lähiopetuksessa noudattaen hygieniaohjeita ja rajaamalla ryhmien enimmäiskokoja. Viimeistä opetusviikkoa ei voitu toteuttaa paikallisen epidemiatilanteen heikentymisen vuoksi.

2 Kestävän kehityksen teemojen ilmeneminen EKKOn toiminnassa

EKKOn opiskelijoille ja henkilökunnalle avoimen, opistotalolla sijaitsevan kierrätyspisteen ("tuo tullessais, vie mennessäis") toimintaa jatkettiin. Pisteelle tehtiin uusi ohjeistus, jonka tarkoituksena on tehostaa pisteen toimivuutta (kuva 1). Myös Kauppakadulla kielten oppimateriaalin kierrätyspiste jatkoi toimintaansa.

Kuva 1. Opistotalon "Tuo tullessais, vie mennessäis" -kierrätyspisteen uusittu ohjeistus.

Seuraavassa EKKOn kestävän kehityksen mukaisen toiminnan erityistoimia kuvataan alla a) Vesi-erityisteeman ja tapahtumien b) hyvinvoinnin ja turvallisuuden, c) hanketyön sekä d) opetuksen esimerkeillä.

2.1 Vesi-erityisteema ja tapahtumat

Lukuvuoden 2020-2021 erityisteema oli vesi, mikä näkyi erityisesti eri aineiden kurssisisällöissä, teemoissa ja aiheissa. Esimerkiksi taito- ja taideaineiden kurssilaiset tekivät kursseilla töitä vesi-teeman innoittamana. Kuvataiteen verkkoryhmän opiskelijat tekivät akvarelleja aiheena vesi. Vesiaiheisia töitä tehtiin myös lasten ja nuorten taiteen perusopetuksen käsityö- ja kuvataideryhmissä. Oppilaat pohtivat mitä vedestä tulee mieleen ja tekivät siitä kuivapastellipiirustuksia. Lisäksi oppilaat tekivät akvarelli- ja akryylimaalauksia, sukelsivat ajatuksissaan veden syvyyksiin ja pohtivat miltä veden alla voisi näyttää. Oppilaat askartelivat kierrätysmateriaaleista myös majakoita, jotka ohjaavat vesiteitse kulkijoita.

Kuva 2. Tiinalotta Särmölän taiteen perusopetuksen oppilaiden vesiaiheisia töitä

Kuva 3. Maire Pyykön Maisemat akvarelleilla -verkkokurssin opiskelijatöitä (Tekijät vasemmalta: Helena Pulkkinen ja Annika Smeds)

Kestävän kehityksen teemat huomioitiin edellisvuoden tavoin mm. opiston opinto-ohjelmassa, kun kestävän kehityksen tavoitteita tukevat kurssit merkittiin ohjelmaan keke-merkinnällä kaikkien aineiden osalta. Merkinnän saaneet kurssit edistivät esim. kierrätystä, monikulttuurisuutta tai kulttuuriperintöä.

Kevätkaudella 2020 kevätnäyttely pidettiin poikkeuksellisesti verkkonäyttelynä koronavirusepidemian vuoksi (galleria.ekko.fi). Verkkonäyttely sai hyvää palautetta ja sitä on tarkoitus jatkaa tulevina keväinä mahdollisuuksien mukaan. Näyttely tavoitti ihmisiä hyvin ja nettokävijöitä oli 250.

Alkukevällä 2020 käynnistynyt koronavirusepidemia vaikeutti tapahtumien järjestämistä ja niihin osallistumista. Tämän vuoksi tapahtumien määrä oli tavanomaista vuotta vähäisempi. Vuonna 2020 EKKO oli mukana seuraavissa tapahtumissa:

- Etelä-Karjalan orkesterin talvikonsertti Imatralla ja Lappeenrannassa 18.-19.1.2020
- Tiinalotta Särmölän akvarellimaalaus-kurssin opiskelijoiden taidenäyttely "Siveltimien tanssia" opistotalolla 23.1-20.2.2020
- Maire Pyykön akvarellimaalauksen perusteet ja jatko -ryhmien opiskelijoiden taidenäyttely "Juhla" opistotalolla 13.10.-15.11.2020

- Lasityöopettaja Arkadi Anishtshikin taidelasiteoksien näyttely syyskaudella opistotalolla.
- Lappeenrannan Kirkkopuiston Loistopuisto 15.10.2020-11.1.2021. Mukana oli opiston taiteen perusopetuksen oppilaiden töitä. Projekti toteutettiin yhteistyössä Lappeenrannan kaupungin tapahtumapalveluiden ja lastenkulttuurikeskus Metkun kanssa. Projektin vetäjänä toimi EKKOn kuvataideopettaja Tiinalotta Särmölä.
- Opiston kevätnäyttely verkossa 20.5.-31.6.2020.
- Greenreality-tapahtuma ja kaupungin avoimet ovet kansalaistorilla 26.8.2020
- Sataman valot 29.8.2020 Lappeenrannan satamatorilla. EKKO osallistui sataman valoihin esittelypisteellä, liikunnan ainealan osallistavilla kurssimaistiaisilla ja makrameen kokeilupisteellä.
- Joulupostia ikäihmisille -joulukorttipaja verkossa 3.12. EKKO osallistui Joulupostia ikäihmisille -kampanjaan, jossa kerättiin joulukortteja toimitettavaksi kotihoidon ja asumispalvelujen ikääntyneille asukkaille.

Kuva 4. Kuvia tapahtumista 2020: 1) Sataman valojen makrame-työpaja, 2) EKKOn esittelypiste Sataman valoissa, 3) joulukorttipajan ja -keräyksen antia

2.2 Hyvinvointi ja turvallisuus

EKKOn skenaariopohjainen strategia valmistui alkukeväällä 2019. Strategian mukaiset kehittämiskohteet vuodelle 2020 käytiin läpi keväällä opistopalaverissa ja syksyn opettajainkokouksessa. Myös kestävän kehityksen tavoitteet käytiin yhdessä läpi henkilökunnan kanssa. Koronavirusepidemiatilanteen aiheuttaman epävarmuuden vuoksi kehittämistoimet olivat maltillisia ja painopisteenä oli perustoiminnan järjestäminen haastavassa tilanteessa.

Uusien opettajien perehdytysiltakäytäntöä jatkettiin. Vuonna 2020 perehdyttämisiltia järjestettiin etäyhteyksien avulla. Illan aikana käytiin läpi opistossa työskentelyn keskeiset periaatteet. Käytänteiden ja toimintatapojen ohjeistamisen lisäksi uusille opettajille kerrottiin taito- ja taideaineiden vastuuopettaja Tuija Näräsen johdolla aikuisten opettamisen erityispiirteistä. Perehdytysiltaan osallistuivat kaikki päätoimisen henkilökunnan jäsenet (ml. työsuojeluvaltuutettu)

ja lähes kaikki uudet tuntiopettajat. Myös uusille opettajille tarkoitetun WhatsApp-ryhmän ylläpitoa jatkettiin. Ryhmästä sai kauden aikana nopeasti apua opistotyön käytännön asioihin.

Tuntiopettajilla oli edellisvuoden tavoin mahdollisuus osallistua yhdelle opiston kurssille maksutta lukukauden aikana ja tämän lisäksi muille kursseille alennettuun hintaan. Tavallisesti alennuksen on saanut kursseilta, joilla on vähimmäismäärä maksavia opiskelijoita. Syksyllä 2020 koronavirusepidemian myötä tehtyjen kurssipaikkojen rajaamisen vuoksi opettajat saivat alennuksen ilman edellä mainittua ehtoa. Näin tuettiin opettajien työssäjaksamista ja yhdenvertaista kohtelua.

EKKOn henkilökunnalle oli suunniteltu tyhy-päivä kevät- ja syyskausille. Näitä ei kuitenkaan päästy toteuttamaan koronavirusepidemian vuoksi. Myöskään yhteisiä pikkujouluja ei voitu toteuttaa. Opisto muisti koko henkilöstöä kuitenkin joulusuklaalla. Henkilökunta osallistui myös yhteisen jouluaiheiden podcastin tekoon (<https://anchor.fm/ekkoopisto>). EKKOn podcast ”Ääniä EKKOsta” aloitettiin syksyllä 2020. Joulupodcastin ohella myös muiden podcastien tekoon on osallistettu opiston henkilökuntaa ja opiskelijoita.

Henkilöstön työhyvinvointia seurattiin edellisvuosien tavoin sairauspoissaoloja ja koulutuspäiviä tilastoimalla. Henkilökunnan osaamisen kehittämistä tuettiin tarjoamalla koulutusta etäopetuksen järjestämiseen ja Peda.net –alustan käyttöön sekä osaamisperusteisuuteen liittyen. Kaikilla opiston opettajilla oli mahdollisuus osallistua kaikille yhteisiin koulutuksiin. Keväällä EKKOn liikunnan opettaja ja tietotekniikan vastuuhenkilö olivat etäyhteyksin esittelemässä liikunnan opetuksen järjestämistä KoL:n tilaisuudessa. Opettajille välitettiin tietoa myös KoL:n järjestämistä verkkoseminaareista ja teemapäivistä. Lisäksi päätoimisella henkilöstöllä oli mahdollisuus osallistua oman osaamisen kehittymistä tukeviin koulutuksiin, joista esimerkkeinä olivat mm. riskiperusteisen turvallisuusjohtamisen, markkinoinnin ja tekijänoikeusasioiden koulutukset.

Syyskauden alussa EKKO kiinnitti huomiota verkkosisältöjensä saavutettavuuteen saavutettavuusasetuksen vaatimuksien mukaisesti. Kullekin verkkosivustolle tehtiin saavutettavuusselosteet. Opetuksen näkökulmasta saavutettavuusasioita käytiin yhdessä läpi henkilöstön kanssa opettajainkokouksessa ja rehtorin perjantaipullat -keskustelutilaisuudessa.

Syksyllä 2020 järjestettiin etäyhteyksin rehtorin perjantaipullat keskustelutilaisuus, jossa pohdittiin yhdessä tuntiopettajien kanssa opiston ja opetustoiminnan turvallisuuden kehittämistä. Tilaisuudessa keskusteltiin laajasti turvallisuuteen liittyvistä tekijöistä tuntiopettajan työn näkökulmasta.

Pohjolankadun opistotalossa suoritettiin keväällä 2020 radonmittaus. Mittauksen tulokset olivat selvästi raja-arvojen alapuolella.

2.3 Hanketyö

Opetushallituksen rahoittama **laadunkehittämishanke ”Yhes opittua”** jatkui vuoden 2020 loppuun. Hankkeen tavoitteita ovat yhteistyömallien kehittäminen alueen muiden oppilaitosten kanssa sekä osaamisperusteisuuden vahvistaminen opiston toiminnassa. Keväällä 2020 kokeiltiin EKKOn ja

Pontuksen päiväkotikoulun yhteistyönä yhteisopettajuuden mallia, jossa perusopetuksen ja vapaan sivistystyön opettajat yhdessä opettavat ryhmää, jossa on lapsia ja aikuisia. Suunnittelussa oli EKKOlta mukana kolme kädentaito- ja taideaineiden opettajaa ja Pontukselta kuvaamataidonopettaja. Keväällä 2020 aloitettiin keskustelut toisen asteen oppilaitosten (Kimpisen, Lyseon sekä Itä-Suomen koulun lukiot ja ammattiopisto Sampo) kanssa siitä, miten kansalaisopistossa hankittua osaamista voitaisiin tunnistaa ja tunnustaa näissä oppilaitoksissa. Hanketyöryhmä vieraili myös Espoon Omniassa tutustumassa vastaaviin yhteistyömalleihin. Syksystä 2020 alkaen EKKOssa oli valmius myöntää digitaalisia Kielenosaaja-merkkejä. Joulukuussa 2020 järjestettiin kaksi tuntiopettajille suunnattua webinaaria hankkeen teemoista. Keväällä 2020 hankkeelle saatiin jatkorahoitus ("Yhes Opittua 2"). Yhes opittua -hanke edistää kestävän kehityksen tavoitteista erityisesti opiskelijoiden ja uusien yhteistyömahdollisuuksien myötä opiskelijoiden ja henkilökunnan hyvinvointia.

Toinen **kehittämishanke oli OS-mamu –hanke**, jossa opintoseteliavustuksena saatu hankerahoitus kohdentui koulutukseen, jotka suunniteltiin ja toteutettiin maahanmuuttajille, erityisesti työvoiman ulkopuolella oleville pakolaistaustaisille ja naisille, joiden kotoutumisaika on päättynyt. Kurssisuunnittelussa ja opiskelijavalinnassa tehtiin tiivistä yhteistyötä te-palveluiden, TYPin ja maahanmuuttopalveluiden kanssa. Vuoden 2020 aikana hankkeeseen kuuluvaa maahanmuuttajaopetusta järjestettiin yhteensä 342 tuntia. Hankkeen avulla vahvistettiin erityisesti kestävän kehityksen monikulttuurisuuden tavoitetta.

Kolmas hanke keskittyi heikkoja **perus- ja digitaitoja vahvistavan koulutuksen kehittämiseen ja järjestämiseen**. Opetushallitukselta saatu hankerahoitus kansalaisten heikkojen perus- ja digitaitojen vahvistamiseen jatkui vuoden 2020 loppuun asti maksuttomien digineuvontapisteiden ja ryhmäkoulutuksena järjestettyjen teemallisten pajojen myötä. Hankkeen digikoulutukset järjestettiin kiertävinä digineuvontapisteinä yhteistyössä Lappeenrannan asukasyhdistysten kanssa, opistotalolla pidettyinä digineuvontapisteinä ja kirjastojen kanssa yhteistyössä järjestettyinä teemallisina digipajoina. Teemallisia digipajoja järjestettiin Lappeenrannassa, Taipalsaarella, Luumäellä, Joutsenossa ja Ylämaalla. Kaikki koulutukset olivat maksuttomia. Koulutukset olivat kaikille avoimia, mutta erityisenä kohderyhmänä tavoiteltiin senioreita, eläkeläisiä ja maahanmuuttajia. Vuonna 2020 hankkeen kautta järjestettyihin digikoulutuksiin osallistui yhteensä 504 henkilöä (brutto) ja koulutusta järjestettiin 320 tuntia. Suurin osa heistä oli eläkeläisiä. Kiertävien digipisteiden kouluttajana toimi Katri Jokipelto. Pääasiallisesti opetus järjestettiin EKKOn tietotekniikkakouluttaja Pasi Litmasen toimesta. Kestävän kehityksen tavoitteista digihanke edisti erityisesti opiskelijoiden hyvinvointia.

2.4 Opetus

Kielten oppitunneilla käsiteltiin monipuolisesti kestävään kehitykseen liittyviä aihepiirejä. Opistossa suunniteltiin vuonna 2020 kielten kursseja 13 vieraassa kielessä, suomen kielessä sekä viittomakielessä. Suosituimmat vieraat kielet olivat edellisten vuosien tapaan englannin, espanjan, venäjän ja italian kielet. Syksyllä tarjottiin verkkokurssina matkailuenglannin ja venäjän aakkoskurssia, mutta ne eivät käynnistyneet vähäisen osallistujamäärän vuoksi. Englannin opetus

jatkui Luumäellä parin vuoden tauon jälkeen. Yksilöopetusta annettiin suomen, venäjän, italian, ruotsin, englannin ja japanin kielessä.

Osaamisperusteisuuteen tutustuttiin kielten opetuksen näkökulmasta. Ensimmäisiä sähköisiä osaamismerkkejä otettiin käyttöön espanjan, ranskan ja suomen kielen kursseilla. Kauppakadulla toimi lisäksi kielten materiaalien kierrätyspiste, josta opiskelijat saivat maksutta ottaa käytöstä poistettuja kielten oppikirjoja ja äänitteitä sekä tuoda myös omiaan. Kurssien Peda.net-sivustoja oli useimmilla kielikursseilla. Opettajat käyttivät sivustoa opetusmateriaalien jakamiseen, opiskelijoiden informoimiseen ja kurssien markkinointiin. Opetuksessa hyödynnettiin digitaalisia työkaluja.

Suomen kielen opetusta maahanmuuttajille järjestettiin iltakursseina ja intensiivisinä päiväkursseina. OPH:n rahoittama maksuton intensiivinen lukutaitokoulutus (UMAKO) jatkui. Kotoutujaopiskelijoihin liittyvä ohjaus ja palautteiden anto Koulutusportti-järjestelmän kautta sekä muu yhteistyö te-palveluiden kanssa jatkui tiiviinä. Opintosetelirahoituksen (OS-mamu -hanke kotoutumisajan ylittäneille) avulla joitakin yksittäisiä opiskelijoita opiskeli intensiivisillä kursseilla. Samalla pilotoitiin yleiseen kielitutkintoon valmistavaa kurssia. Uutena kurssina järjestettiin kotivanhempien suomen kielen kerhoja yhteistyössä Eksoten maahanmuuttopalveluiden ja Metalon kanssa.

Vastuuopettajan viikoittainen neuvonta ja ohjaus -aika ”suomi-piste” jatkui, mutta koska kyselyjä tuli jatkuvasti, sekä henkilökohtaista että puhelin-/sähköpostiohjausta annettiin lähes päivittäin. Digitaalinen kielenosaaja-merkki oli mahdollisuus suorittaa suomen kielen iltakursseilla.

Korona-epidemian vuoksi suomen intensiivisiä kursseja siirtyi etäopetukseen jo keväällä 2020. Syksyllä intensiivinen A -ryhmä sekä suomea edistyneille - kurssi opiskelivat etäopetuksena koko lukukauden. Opettajat käyttivät yhteydenpidossa opiskelijoihin ja opetuksessaan erilaisia toimintaympäristöjä, kuten Zoom, Peda.net, WA/FaceBook-ryhmät, Padlet, Kahoot, Socrative.

Taito- ja taideaineissa suosituimpia kursseja olivat tekstiilityöt, puukkokurssit sekä keramiikka-, posliininmaalaus- ja emalityökurssit; samoin eri kuvataidekurssit, etenkin akvarellimaalaus. Uusina kursseina kädentaidoissa olivat erittäin suositut makramee-solmeilun kurssit, metallilankakurssi ja jouluihin Kranssi ja pallo-kurssi. Uutena kurssina Joutsenossa oli Lasi, mosaiikki ja betoni-kurssi. Vakiintuneiden koko vuoden kurssien lisäksi opistossa järjestettiin paljon erilaisia lyhytkursseja.

Opisto järjesti yleisen oppimäärän mukaista taiteen perusopetusta Luumäen kunnassa. Taiteen perusopetuksessa kiinnitettiin huomiota erityisesti kierrätysmateriaalien käyttöön sekä yhteisöllisyyteen.

Kestävä kehitys kulki punaisena lankana kädentaito- ja taideaineiden sekä taiteen perusopetuksen kurssisuunnittelussa ja sisällöissä teemanaan opiston kestävän kehityksen erityisteema Vesi.

Musiikin opetus jatkui yksilöopetuksena ja ryhmäopetuksena. Yksilöopetusta järjestettiin laulun, pianon, harmonikan, kitaran, basson, ukulelen, kanteleen ja nokkahuilun soitossa. Soiton ryhmäopetuksena järjestettiin kitara-, nokkahuilu- sekä bändiryhmät. Kuorot, orkesterit ja muskarit

jatkuivat ryhmäopetuksena. Myös Pop/Jazz-laulun kurssi, Tartun mikkiin –kurssi, laulutaidottomien kurssit sekä edistyneempien laulukoulut järjestettiin. Yksinlaulua pystyi opiskelemaan myös verkkokurssina itseopiskelumateriaalein. Soittamisen ja laulamisen lisäksi musiikin teoriaan, soituihin ja nuotteihin tutustuttiin musiikin perusteet -kurssilla.

Liikunnan kurssiohjelmassa huomioitiin harrastajien erilaiset tarpeet ja tunteja oli reippaasta hikijumpasta kehonhuollollisiin tunteihin. Lähiopetuksen keskeydyttyä maaliskuun puolivälissä siirtyi osa liikunnan kesäkursseista verkkoon. Liikunnan alueelle suunniteltu yhteistyö Saimaan ammattiopiston kanssa jäi lähiopetuksen keskeytyksen vuoksi toteuttamatta. Yhteistyön tarkoituksena oli tarjota ammattiopiston opiskelijoille liikunnan tunteja EKKOssa. Syyskausi aloitettiin lähiopetuksessa. Koronatilanteesta huolimatta tarjonnassa oli paljon uutuuksia, kuten mm. äiti-vauva jooga, aamujooga, vinyasa flow, toiminnallinen harjoittelu, tanssikuntopiiri, fusion belly dance ja historiallinen tanssi. Ensimmäistä kertaa järjestettiin myös toivottu käsilläseisontakurssi. Liikunnassa tarjottiin syksyllä runsaasti myös verkkototeutuksia.

Tietotekniikassa OPH:n rahoittaman Digiaikakauden taidot –hanke jatkui vuoden 2020 loppuun asti maksuttomien digineuvontapisteiden ja ryhmäkoulutuksena järjestettyjen teemallisten pajojen myötä. Hankkeen digikoulutukset järjestettiin kiertävinä digineuvontapisteinä yhteistyössä Lappeenrannan asukas yhdistysten kanssa, opistotalolla pidettyinä digineuvontapisteinä ja kirjastojen kanssa yhteistyössä järjestettyinä teemallisina digipajoina. Teemallisia digipajoja järjestettiin Lappeenrannassa, Taipalsaarella, Luumäellä, Joutsenossa ja Ylämaalla. Kaikki koulutukset olivat maksuttomia. Koulutukset olivat kaikille avoimia, mutta erityisenä kohderyhmänä tavoiteltiin senioreita, eläkeläisiä ja maahanmuuttajia. Vuonna 2020 hankkeen kautta järjestettyihin digikoulutuksiin osallistui yhteensä 504 henkilöä (brutto) ja koulutusta järjestettiin 320 tuntia. Opiston perustoiminnassa tietotekniikan kurssien tarjonta oli aiempia vuosia suppeampi digihankkeen resurssitarpeiden vuoksi. Tabletin ja älypuhelimien peruskäytön lisäksi kotisivujen teon, videoeditoinnin ja digijärjestelmäkameran käytön kurssit toteutuivat.

Muissa aineissa suosittuja kursseja 2020 olivat Naisten piiri, Elokuva pala palalta ja Improvisaatiokurssi. Verkossa toteutettiin onnistuneesti uudet kurssit Luonnollista kosmetiikkaa sekä Elinvoimaa puista. Osa uutuuskursseista, kuten Sanajumppaa senioreille, kärsi selvästi koronaepidemian tuomasta epävarmuudesta eikä kerännyt riittävästi osallistujia. Vuonna 2020 erityisryhmien kurssit olivat koronaepidemiatilanteen takia tauolla.

Kevääksi 2020 oli suunniteltu viisi **yleisöluentoa**, joista koronaepidemian ja kokoontumisrajoitusten alkamisen vuoksi ehdittiin toteuttaa vain kolme ensimmäistä. Syksyn 2020 yleisöluennot toteutettiin verkkoluentoina. Kolmen luennon kattoteemana oli 50-vuotta täyttäneen Kaakkois-Suomen eläinsuojeluyhdistyksen (KASEY) toiminta. Luennot käsittelivät KASEYn toimintaa, luonnonvaraisten eläinten suojelua sekä kissojen hyvinvointia. Loppusyksyn kaksi luentoa käsittelivät suomen kirjakielen kehitystä Raamatun käännösten valossa sekä mobiililaitteita varten tehtyä uutta Uuden testamentin käännöstä. Puhujat olivat Helsingin yliopistosta sekä Kirkon koulutuskeskuksesta. Syksyn verkkoluentoja seurasi yhteensä noin 120 henkilöä.

3 Arviointi

3.1 Kestävä kehitys EKKOn suorituskykymittaristossa

Opiston toiminnan strategisten tavoitteiden toteutumista mitataan EKKOn suorituskykymittaristolla, johon on liitetty omaksi osa-alueeksi kestävä kehitys. Mittaristossa kestävä kehityksen osa-alueen tavoitteeksi on asetettu:

Opisto toimii kestävä kehityksen periaatteiden mukaisesti. Kaikessa toiminnassa kiinnitetään huomiota vastuullisuuteen. Toiminnassa toteutuu ympäristövastuu, sosiaalinen vastuu, taloudellinen ja kulttuurinen vastuu.

Kestävä kehityksen tavoitteen toteutumisen kannalta keskeisiksi toimenpiteiksi on asetettu:

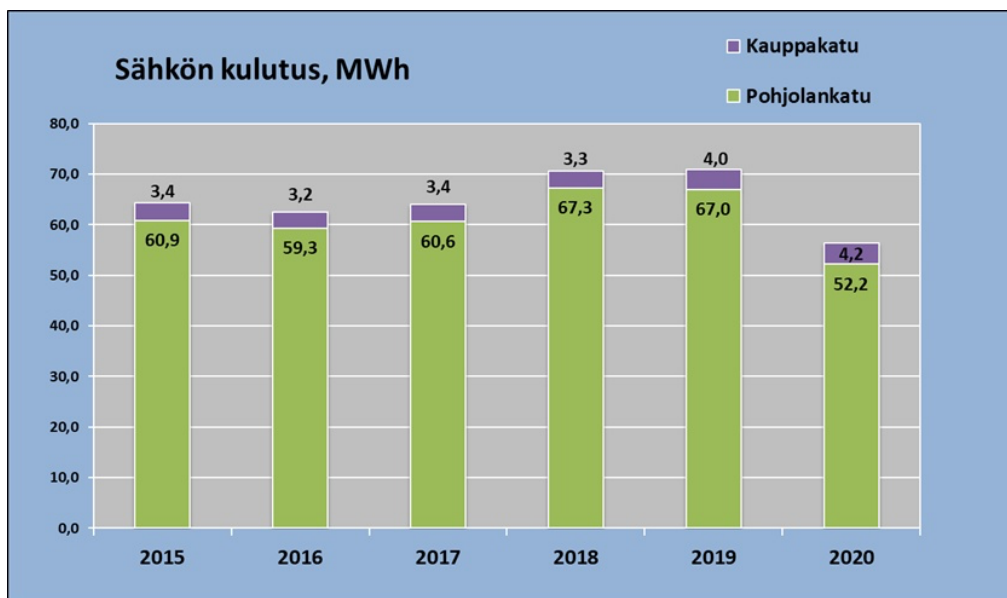
Seurataan energian- ja vedenkulutusta sekä paperikopioiden määrää. Jätteitä kierrätetään. Tehdään hankintoja harkiten, välineistöä kierrätetään ja korjataan mahdollisuuksien mukaan. Tarjotaan kursseja, jotka edistävät ja opettavat kestävä kehitystä, kulttuuriperintöä, tapoja ja perinteitä. Edistetään kulttuurista monimuotoisuutta.

Kestävä kehityksen mittarin osa-alueet on nähtävissä taulukossa 1. Mittarin perusteella EKKOn kestävä kehityksen osa-alueen suorituskyky on parantunut tasaisesti. Vuonna 2017 suorituskyky oli 7,4/10, vuonna 2018 se oli 8/10, vuonna 2019 8,8/10 ja vuonna 2020 se oli 9,7/10 (ks. kuva 5).

MITTARI	TULOS	TAVOITE	ARVOSANA	PAINO
Keke-kurssit, kulttuuriperintöä, tapoja ja perinteitä edist. kurssit	104,00	30	10	15,00 %
Kopiomäärä / vuosi	46304,00	85000	10	15,00 %
Sähkönkulutus /vuosi (MWh)	56,00	40	8	15,00 %
Hankintojen osuus muista kuluista (%)	1,10	2	10	25,00 %
Maahanmuuttajaopiskelijoiden määrä (%)	11,30	10	10	15,00 %
Maahanmuuttajaopettajien määrä (%)	13,90	12	10	15,00 %
Osa-alueen suorituskyky:				9,7

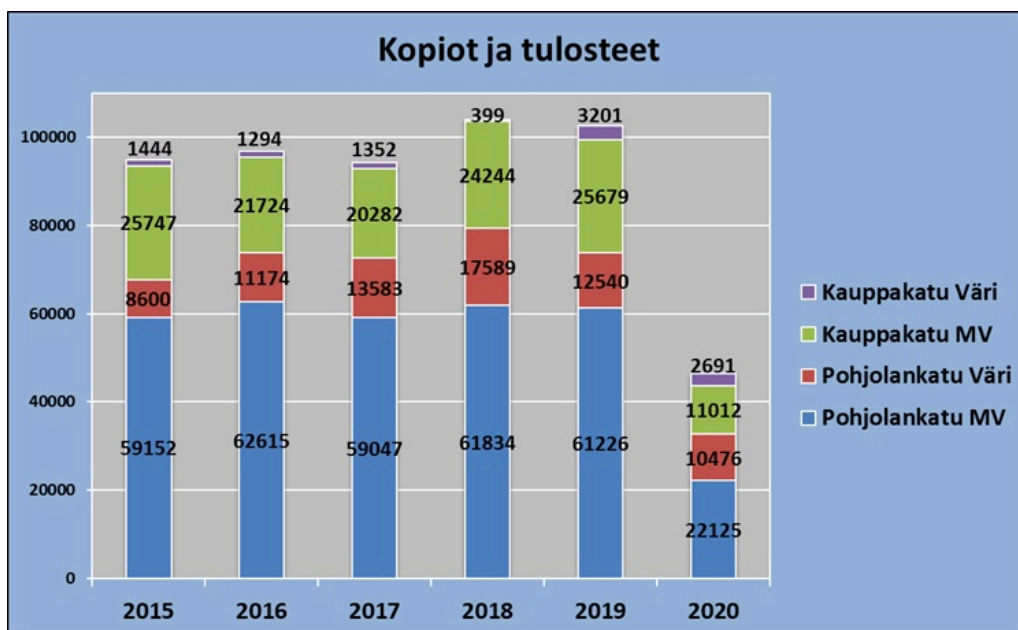
Kuva 5. Kestävä kehityksen tunnusluvut 2020 ja niiden painottuminen suorituskykymittaristossa

Mittariston mukaisen suorituskyvyn tavoitearvo on 8, joten vuonna 2020 kestävä kehityksen osatekijöiden suorituskyky oli tavoiteltua parempi. Arvosanaan on kuitenkin vaikuttanut koronavirusepidemia ja siitä aiheutuneet lähiopetuksen keskeytykset. Keskeytykset ovat vaikuttaneet mm. kopioiden määrään ja sähkönkulutukseen alentavasti, mikä vääristää suorituskykymittariston tulosta vuoden 2020 osalta.

Kuvio 1. Sähkönkulutuksen kehitys EKKOssa vuosina 2015–2019

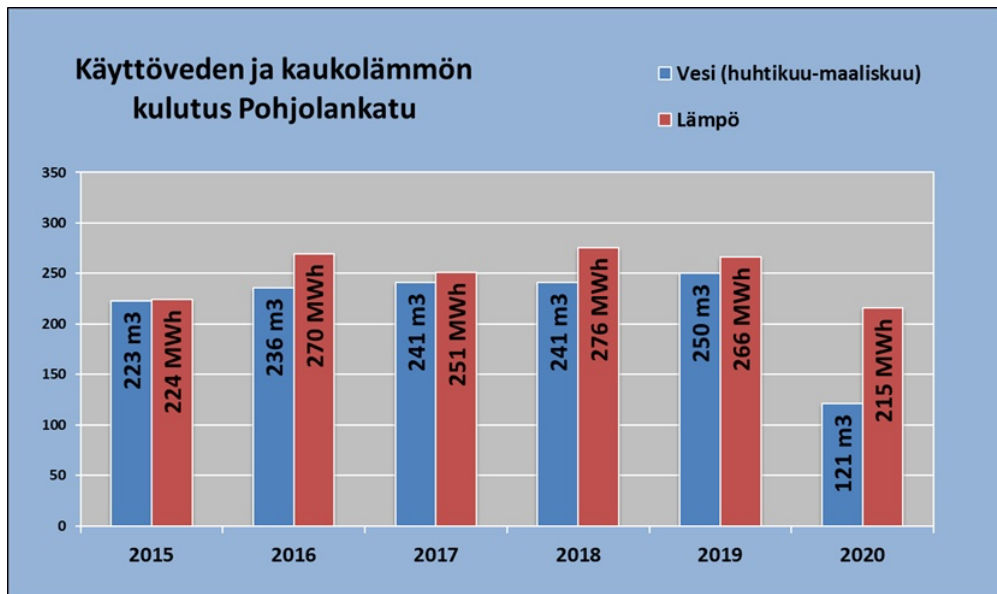
Vuonna 2020 sähkön kokonaiskulutus väheni (kuvio 1), mikä selittynee pitkälti koronavirusepidemian aiheuttamasta lähiopetuksen keskeytyksestä keväällä 2020. Näin siitakin huolimatta, että syyskausi toteutui viikkoa tavanomaista pidempänä. Myös hallinnon henkilökunnan etätyön määrä kasvoi merkittävästi vuoden aikana, mikä on osaltaan vaikuttanut sähkönkulutukseen. Vuoden 2020 suora vertaaminen edellisiin ei näin ollen ole mielekäästä.

Kuvio 2. Kopioiden ja tulosteiden määrän kehitys EKKOssa vuosina 2015–2020

Kopiomäärien vuosivertailussa on huomattava, että vuodesta 2021 alkaen seurantajakso muuttui. Aiemmin seuranta on tehty kalenterivuositain, nyt seurantajakso on huhtikuusta maaliskuuhun muodostuvalta ajanjaksolta. Kopiomäärä väheni vuosien 2020 ja 2019 välillä yhteensä 56 342 kopiota. Kokonaisuudessaan vähennys on 54 % vuodesta 2019 (kuvio 2). Kopiomäärien vähennys

vuonna 2020 perustuu koronaviruspandemian vuoksi tehtyihin kevätkausien 2020 ja 2021 keskeytyksiin. Kopiomäärien suora vertaaminen aiempiin vuosiin ei siten ole mielekäästä.

Kuvio 3. Käyttöveden ja kaukolämmön kehitys EKKOssa vuosina 2015–2020

Myös vedenkulutus väheni lähiopetuksen keskeyttämisen vuoksi (kuvio 3). Koko vuoden aikaiseen vedenkulutukseen on voinut vaikuttaa syyskaudella 2020 voimassa olleet hygieniaohteet, joiden mukaisesti käsiä pestiin todennäköisesti tavallista useammin. Lämmön kulutus oli veden ja sähkön tavoin keskimääräistä alhaisempaa, mikä voi selittyä lauhalla alkuvuodella ja pitkällä, lämpimällä syksyllä.

3.2 Kestävän kehityksen toteutuminen opetuksessa ja arjessa

EKKOn kestävän kehityksen teemojen toteutumista opetuksessa arvioidaan kokoamalla määriteltyjen kestävän kehityksen kurssien ja opiskelijoiden määrät (taulukko 1). Kurssien määrä muodostuu havaitun tarpeen ja käytettävissä olevien tuntiresurssien perusteella. Kurssien määrää kuvaavampi seuranta-alue ovat aineiden ja kurssien keskimääräiset kurssikohtaiset opiskelijamäärät, jotka laskivat lukuvuonna 2020-2021 koronavirusepidemian vuoksi. Syksyllä 2020 lähiopetuksen turvallisen opiskeluympäristön luomiseksi ryhmäkokojen enimmäismäärää rajattiin, jotta opiskelijoille voitiin turvata riittävät turvavälit. Ryhmäkokojen rajaaminen näkyy erityisen hyvin kielten ja liikunnan keskimääräisten ryhmäkohtaisten opiskelijamäärien laskuna ja monin paikoin opetustilaan voitiinkin ottaa vain 10 opiskelijaa. Koronavuoden (2020) vertaaminen aiempiin vuosiin ei siten ole mielekäästä.

Taulukko 1. Kurssi- ja opiskelijamäärät valituissa aineissa ja seurantakursseilla

Kurssi	Kestävän kehityksen teema	2018–2019			2019–2020			2020–2021		
		suun./tot. kurssit	Opiskelijat	Opisk / kurssi	suun./tot. kurssit	Opiskelijat	Opisk / kurssi	suun./tot. kurssit	Opiskelijat	Opisk / kurssi
Huonekalujen entisöinti ja verhoilu	jätteen synnyn ehkäisy ja kierrätys, kestävä kehitys suoraan edistävä kurssi	9/6	55	9	9/8	84	10,5	7/3	27	9
Vaateen uusi elämä	vastuulliset hankinnat ja kestävä kulutus, kestävä kehitys suoraan edistävä kurssi	2	25	12,5	2/2	25	12,5	2/1	10	10
Kielet	kansainvälisyys	149/118	1808	15	155/130	1816	14	170/109	1085	10
Suomen kieli	monikulttuurisuus	40/34	468	14	56/49	647	13	46/43	433	10
Liikunta ja tanssi	henkilöstön ja opiskelijoiden hyvinvointi	371/323	6496	20	356/321	6282	19,5	474/395	4184	10,5

3.3 Opiston toimintaan hankittujen tuotteiden ympäristöystävällisyys

EKKO on keskittänyt valtaosan toimitustarvikkeiden ja kopio- sekä pehmopapereiden hankinnasta suomalaiselle toimittajalle (Wulf). Tavarantoimittaja raportoi tilattujen tuotteiden ympäristöystävällisyydestä vuoden 2020 osalta.

Tavaratilaukset pyritään tekemään välttämättä yksittäisten tuotteiden tilaamista. Tilaukset keskitetään siten, että toiminnassa tarpeellisia eri tuotteita tilataan useita kerrallaan ja mikäli mahdollista suuremmissa erissä. Näin tuotteiden kuljettamisesta syntyvät ympäristövaikutukset voidaan minimoida.

EKKOn tilauskohtaiset CO₂-päästöt olivat vuonna 2020 edellisvuotta alhaisemmat (v.2020: 1,79/tilaus ja v. 2019: 2,99 kg). Tilauskohtaiset päästöt olivat EKKOssa keskimääräisellä tasolla verrattuna Wolffin muiden asiakkaiden keksimääräisiin tilauskohtaisiin päästöihin. EKKOn tilaamien ympäristöystävällisten tuotteiden osuus kaikista Wulffilta hankituista tuotteista oli keskimääräistä korkeampi. Kun koko Suomen osalta ympäristöystävällisten Wulffilta tilattujen tuotteiden osuus oli 35,2 prosenttia, oli EKKOssa tuotteiden osuus 38,9 prosenttia.

4 Kestävän kehityksen toimintasuunnitelma vuodelle 2021

EKKOn kestävän kehityksen pysyvät teemat säilyvät vuonna 2021 samoina (ks. luku 1). Lukuvuoden erityisteemana on ”Yhdessä kestävästi”. Erityisteema näkyy lukuvuoden 2021-2022 opetuksessa inspiraationa ja sisällöllisenä aiheena. Vuoden aikana EKKO kehittää ja suuntaa toimintaansa

edelleen strategian mukaisesti kiinnittäen erityisesti huomiota opiston yhteiskunnallisten tehtävien toteutumisen vahvistamiseen. Erityisesti aliedustettuja ryhmiä pyritään tavoittamaan työttömien työikäisten joukosta tarjoamalla heille digitaitokoulutusta ja mahdollisuuksia suorittaa digitaitojen osaamismerkkejä. Toimintaan on saatu OKM:n hankerahoitus.

Kaikki kestävän kehityksen pysyvät teemat toteutuvat opiston opetuksessa ja käytännön toiminnassa. Teemojen toteutumisen päätavoitteet säilyvät ennallaan. Kullekin pysyvälle teemalle on annettu lisäksi erityistavoite, jonka kehittämiseen panostetaan erityisesti vuonna 2021. Kaikille teemoille yhteisenä, laajempaan tavoitteena on edellisvuoden tavoin kestävän kehityksen arvioinnin jatkuvuuden turvaaminen sekä arvioinnin näkyväksi tekeminen opiston koko henkilöstölle, tuntiopettajat mukaan lukien. Tämä tarkoittaa keke-tiimin säännöllisiä tapaamisia ja kestävän kehityksen teemoista ja tavoitteista puhumista henkilökunnan ja opettajien yhteisissä palaverissa.

1) Vastuulliset hankinnat ja kestävä kulutus (taloudellinen vastuu)

Pysyvät tavoitteet: Tehdään hankintoja harkiten ja vältetään turhia hankintoja.

Erityistavoite vuodelle 2021: Kartoitetaan opiston olemassa olevat laitteet ja koneet sekä hankintatarpeet. Tehdään laitteiden huoltokartoitus ja –suunnitelma. *(Tavoite siirtyi edelliseltä vuodelta koronaepidemian aiheuttaman poikkeustilan ja siitä syntyneen lisätyön määrän vuoksi).*

(Vastuuhenkilöinä aineiden vastuuopettajat/henkilöt)

2) Jätteen synnyn ehkäisy ja kierrätys (ympäristövastuu)

Pysyvät tavoitteet: Kierrätetään materiaaleja, tavaroita ja työvälineitä mahdollisimman paljon. Lisäksi kierrätetään jätteet (seka- ja biojäte, pahvit, muovit, lasi jne.).

Erityistavoite vuodelle 2021: Ylläpidetään opiston kierrätyspistettä ja Kauppakadun kirjakierrätyspistettä. Jatketaan jätteiden kierrätystä ja kierrätysmateriaalien hyödyntämistä opetuksessa. Pyritään lisäämään kierrätysmateriaaleja hyödyntäviä kursseja tarjonnassa.

(Vastuuhenkilönä kädentaito- ja taideaineiden vastuuopettaja ja kielten vastuuhenkilö)

3) Energia ja vesi (ympäristövastuu)

Pysyvät tavoitteet: Pidetään opiston energian- ja vedenkulutus kohtuullisena. Pyritään vähentämään kopioiden määrää.

Erityistavoite vuodelle 2021: Seurataan vuoden aikana energian- ja vedenkulutusta aktiivisemmin. Vähennetään entisestään kopiomääriä. Kiinnitetään huomiota sähkön ja vedenkulutukseen.

(Vastuuhenkilöinä kiinteistövastaava ja rehtori)

4) Henkilöstön ja opiskelijoiden hyvinvointi (sosiaalinen vastuu)

Pysyvät tavoitteet: Pyritään turvaamaan henkilöstön määrä, rakenne ja hyvinvointi. Tuetaan opettajien ammattitaitoa ja työnnon kehittymistä. Pidetään huolta tarjonnan monipuolisuudesta.

Erityistavoite vuodelle 2021: Kehitetään tuntiopettajien palkallisia osallistumismahdollisuuksia opiston järjestämiin koulutuksiin ja tilaisuuksiin. Päivitetään tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma ja tehdään tähän liittyen syyskaudella kysely opiskelijoille ja henkilökunnalle.

(Vastuuhenkilöinä rehtori)

5) Kulttuuriympäristö, tavat ja perinteet (kulttuurinen vastuu)

Pysyvät tavoitteet: Turvataan kulttuuriperintöä ylläpitävien ja edistävien kurssien tarjonta.

Erityistavoite vuodelle 2021: Pidetään huolta tarjonnan monipuolisuudesta ja monipuolistetaan verkkototeutuksia. Mahdollisuuksien mukaan sisällytetään tarjontaan myös hybriditoteutuksia. Kehitetään edelleen osaamismerkkejä ja osaamisperusteisuutta kurssien suunnittelussa.

(Vastuuhenkilöinä opetusalojen vastuuhenkilöt ja –opettajat, rehtorit)

6) Monikulttuurisuus ja kansainvälisyys (kulttuurinen ja sosiaalinen vastuu)

Pysyvät tavoitteet: Tarjotaan kurssisisältöjä maahanmuuttajaopiskelijoille ja edistetään opiskelun edellytyksiä. Palkataan mahdollisuuksien mukaan maahanmuuttajataustaisia opettajia.

Erityistavoite vuodelle 2021: Tarjotaan mahdollisuuksien mukaan monikulttuurisuutta edistäviä kursseja eri ainealoilla.

(Vastuuhenkilöinä aineiden vastuuoopettajat ja -henkilöt)

Kestävän kehityksen koordinaattorina jatkaa kädentaito- ja taideaineiden päätoiminen opettaja Tuija Näränen. Kestävän kehityksen pysyvien teemojen ja niille asetettujen tavoitteiden toteutumisesta vastaa koko opiston henkilöstö. Vuodelle 2021 asetettujen erityistavoitteiden toteutumisesta vastaavat opiston ydinprosessien mukaiset vastuuhenkilöt.